

Tema: Terapia e Kontrollit Konjitiv (Cognitive Control Therapy) si ndërhyrje novative tek fëmijët dhe adoleshentët me ADD.

Autore: Sonila Tomori¹, Efigena KABILI², Florida DOBI²

1. Qendra Spitalore Universitare “Nënë Tereza” Tiranë
2. Qendra Komunitare e Shëndetit Mendor Nr.1 Tiranë

Qëllimi:

1. Evidentimi i rëndësisë së konjicionit dhe strukturave konjitive në ADD
2. Rëndësia e ndërhyrjeve terapeutike alternative krahas terapisë medikamentoze.

Metodologjia: Ky është një studim teorik i realizuar duke vëzhguar dhe krahasuar të dhënat nga ndërhyrja terapeutike tek 9 fëmijë dhe adoleshentë të diagnostikuar me ADD që mbështeten me terapi pranë Q.K.SH.M Nr.1 në Tiranë për një periudhë kohore 6-8 mujore. Fëmijët janë vlerësuar nga mjeku psikiatër pranë QSUT si dhe psikologu, psikomotricieni dhe logopedisti i Q.K.SH.M Nr1; 4 prej tyre trajtohen me medikament për zbutjen e problemeve në sjellje; nga psikologu është përdorur testi WISC 3-R për matjen e inteligjencës dhe pyetësor i pastrukturuar për prindërit në fillim dhe në fund të ndërhyrjes. Terapia e kontrollit konjitiv u zgjodh si risi në ndërhyrjet terapeutike duke patur parasysh rëndësinë e strukturave konjitive, nevojën për t'i rehabilituar ato për të prodhuar dhe koordinuar informacionin duke reduktuar vështirësitë dhe pasiguritë në ecurinë akademike dhe modelet sociale.

Rezultate: Gjatë periudhës së trajtimit me TKK u evidentua:

1. Përmirësim i elementeve të funksioneve ekzekutive
2. Reduktim i problemeve në sjellje dhe impulsivitetit
3. Zbutje e vështirësive në vëmendje dhe realizimin e detyrave akademike; kënaqësi e shtuar nga procesi mësimor siç rezulton nga intervista me prindërit.

Konkluzione: Fëmija jo vetëm që zhvillon struktura të reja konjitive, por aftësohet të përdorë të menduarin e tij/saj në një mënyrë cilësisht shumë më efektive në shërbim të të nxëniet dhe përshtatjes pasi trainohet të vëzhgojë dhe të ndërjegjësohet mbi qasjet personale të të mësuarit dhe përshtatjes. Fëmija zbulon manovrat konjitive të pandërgjegjshme që nxisin mërzinë, dembelizmin, ankthin e zemërimin dhe mësohet të përdorë mekanizma të rinj dhe modele sjellje më të përshtatshme dhe më të qëndrueshme duke teksuar rëndësinë e ndërhyrjeve terapeutike alternative në ADD.

Subject: Cognitive Control Therapy with ADD Children and Adolescents

Sonila Tomori^{1*}, Efigena Kabili², Florida Dobi²

¹ University Hospital Centre "Mother Teresa" Tirana, Albania

² Community mental health centre No.1 Tirana, Albania

*Corresponding author

Abstract:

Objective: Emphasizing the importance of cognition and cognitive structures in ADD. 2. Alternative therapeutical intervention as a core intervention besides medical treatment.

Method: This is a theoretical study, conducted by observing and comparing data collected from the therapeutic intervention in 9 children and adolescent diagnosed with ADD at the Universita Hospital Centre "Mother Teresa" and being enrolled in psychological therapy at the CMHC No.1 in Tirana in a 6 months period. The subjects underwent various evaluation sessions by psychiatrists, psychologist, speech therapist and psychomotor specialist; WISC 3R was used as the intelligence assessment scale in order to sort out mental retardation; parents not structured questionnaire was conducted at the beginning and at the end of the study. Cognitive Control Therapy was chosen as an innovative psychotherapeutic intervention to help the subject due to the need to rehabilitate these cognitive structures, to produce and coordinate the information.

Results: was observed improvement in the executive functions, reduction of behavioral problems, and facilitation of attention deficit during cognitive tasks; increased pleasure during academic process.

Conclusion: children becomes able to develop new and improved cognitive structures, gains abilities to better use thought process during studying and adaptation due to the training and awareness of their personal ways of learning and adaptation. They reveal the unconscious cognitive maneuvers which produce sadness, laziness, anxiety and anger and learns also, to use new and appropriate mechanisms and behavioral models by emphasizing so the importance of alterantive interventions in ADD.

Keywords:

ADD, Cognitive Control Therapy, Children, Behavioral Models